

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriafly-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.
Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvényében részesülnek.
Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Elmélkedés.

Kolozsvár első választó kerületének szabadalvú pártja a most mult vasárnapon tartott gyűlésén a kerület képviselőjévé kijelölte Hegedüs Sándor urat, a Széll-kabinet kereskedelemügyi miniszterét.

A függetlenségi párt már e jelölőgyűlést megelőzőleg ünnepélyes formában kijelentette, hogy a mennyiben a szabadalvú párt ismét Hegedüs Sándort jelöli, ez esetben — elveinek nyílt fenntartása mellett — vele szemben jelöltet nem állít, s a választási küzdelemben részt nem vesz.

A függetlenségi párt ezen állásfoglalása ismeretes volt bizonyára a szabadalvú párttal tartozó választók összesége előtt.

Mindenki elismerte, hogy Kolozsvár ellenzéki pártállású polgárainak ezen egyértelmű elhatározásában ugyanazok a nemes intencziók jutottak kifejezésre, a melyek vezették a parlamenti ellenzékét akkor, a midőn a Széll kormányval a parlamenti békét megkötötte.

A mióta ez az ország egész közvéleménye által egyetemesen ohajtott béke létrejött, sem az egyik, sem a másik párton rekriminációk nem merültek fel. A kormánypárt — igen helyesen — következetesen tartózkodott attól, hogy felidézze az alig multat, s meglépte azokat a sebhelyeket, melyeket kölcsönös jóakarattal hegesztettek be.

Az ellenzéki párt viszont teljes megnagyvással adta át magát a béke zavartalan élvezetének.

Éppen ez a béke lebegett a kolozsvári függetlenségi párt tagjai előtt, a mikor a jelen kormány egyik tagjával szemben a választási küzdelmet feladta.

Es a mikor mindenki úgy a kormány pártot, mint az ellenzékét megnagyvódott e tényben, a mely a függetlenségi párt részéről tiszteletre méltó önmegtagadással járt, addig a kolozsvári szabadalvú pártnak éppen csak két tagja nem helyezkedett arra az álláspontra, hogy a függetlenségi párt nemes elhatározását és lojalitását érdeme szerint honorálja.

Csak éppen két ur találkozik a soraik közt, a ki feloldva érzi magát mindama kötelezettségek alól, melyeket maga a párt az ellenzék lojalis elhatározásával szemben magára vállalt.

Ez a két ur a pártnak két elnöke.

Az egyik dr. Csiky Viktor, a másik dr. Haller Károly. Az egyik a központi pártelnök, a másik az első kerületnek a pártelnöke.

Ezek az urak a vasárnap lefolyt jelölő gyűlésen úgy viselkedtek az ellenzékkel szemben, mintha semmi sem történt volna a parlamenti béke létesítése érdekében és mintha a kolozsvári függetlenségi párt nem hozta volna meg Hegedüs Sándor és a szabadalvú párttal szemben azt az aldozatot, a melyet pedig a valóságban meghozott.

Dr. Csiky Viktor és dr. Haller Károly urak úgy látszik átaludták a legutóbb eltelt párt hetet, s nem tudnak semmit az abban történtekről.

Am ha aludtak, nincs szavunk a dolgukhoz és mi annál is inkább méltányoljuk ez állapotjukat, mert mindketten vén emberek, a kire ráfér a hosszú alvás.

De ha ebren voltak, — úgy időközönként — akkor merőben izléstelen dolog volt tőlük a jelölő gyűlésen a lojalitás legvégsőbb határáig elment ellenzéki pártokat megrágalmazni, s egyfelől a parlamenti anarkiát és a tiltott fegyvereket emlegetni, másfelől a Haller ur módfelett gyászos véget ért képviselő-önjelölésének ódiúmat a függetlenségi pártra háritani.

Hát ugyan minket ennek a két urnak a szereplése nem érínthet, vádaskodásaikra mit sem adunk, amde megvárhatjuk magától a szabadalvú párttól azt, hogy ily természetű dolgok intézésére jobban válasszak meg az embe-reket és főleg az elnöki állásokban ne tőrjenek meg olyan férfiakat, a kik magat a pártot hozzák a legkínosabb helyzetbe, az engesztelhetlen pártgyűlölségükkel.

Ma már, a mikor az ország mondhatni új korszakba lépett, a melyben az ellenfeleket ünnepélyes ígéret köti a tisztességes, a lojalis és a becsületes mérközésre, akkor a dr. Csiky és dr. Haller-féle egyének gyűlöletes és elfogult szereplése elsősorban éppen annak a pártnak az erkölcsi hitelét rongja meg, a melynek ők az érdekeit szolgálják, de a mely érdeket nagyon rosszul ismerik fel, ha most is a vak pártgyűlölség, vagy a nembánomság kopott fegyvereit villogtatják meg minden kínálkozó alkalommal.

Mi reméljük is, hogy a szabadal-

vú párt ennek a két urnak a szerepléséből levonja a konsekvenciákat és igyekszik velük megértetni, hogy elnöki állásaikban immár elsősorban éppen annak a pártnak az érdekeit veszélyeztetik, a melynek élére jutottak.

Egy kis tisztulás ott sem fog ártani.

Próbálják meg csak elmélkedni e dolog felett.

Politikai hírek.

A költségvetés tárgyalása. A képviselőházban tegnap megkezdett költségvetési tárgyalás általános vitája előreláthatólag rövid lesz és minden valószínűség szerint még e héten kezdődik a részletes vita. Miután a Ház márczius 25-én kezd meg a husvét szünetet, mely április 5-ig fog eltartani, a költségvetés tárgyalása bele fog nyulni április közepéig. A költségvetés részletes tárgyalása a következő sorrendben fog megtörténni:

- I. Királyi udvartartás. Kabinetiroda. Országgyűlés. Közösügyi kiadások. Nyugdíjak. Állami adósságok. Adósságok és kölcsönök. Horvát-Szlavonország beligazgatása. Állami számvevőszék. Közigazgatási bíróság. Miniszterelnökség. Ö felsége személye körüli miniszterium és Horvát-Szlavon-Dalmát miniszterium költségvetése.
- II. Belügyminiszterium.
- III. Kereskedelemügyi miniszterium.
- IV. Földmívelésügyi miniszterium.
- V. Vallás- és közoktatásügyi miniszterium.
- VI. Igazságügyi miniszterium.
- VII. Honvédelmi miniszterium.
- VIII. Pénzügyminiszterium.

Márczius 15. A képviselőház mai ülésében a napirend megállapításánál indítvány fog tétetni a függetlenségi és 48-as párt részéről, hogy a képviselőház szerdán, márczius 15-én ne tartson ülést. Az indítványhoz a kormány hozzá teg járulni és így a Ház márczius idusán szünetet tart.

Az erdélyi szászok véleménye az új politikai helyzetről. Az erdélyi szászok egyik legterjedtebb lapja, a nagyszabedű „Siebenbürger Deutsches Tageblatt” hosszadalmas vezércikkben elmélkedik az új politikai helyzetről, mely pedig rideg, szinte harezias hangon. A mostani helyzetet a szászok nézve sokkal kedvezőlenebbnek mondja, mint a Bánffy-korszakban vagy bármikor azelőtt. — Különösen agasztja a szászokat a nemzeti párttal létrejött fuzió, mert a volt nemzeti párt — ugymond — a legsovinsztikusabb és legcentralisztikusabb valamennyi eddig létezett politikai párt között. Hosszas és sok tekintetben érdekes cikket így végzi: A pártokivül álló szász nemzetiségű képviselők — ugy vagyunk meggyőződve — egy lépéssel sem fog-

nak eltérni a viszonyok kényszerítése által nekik kiszabott semlegesség határvonalától.

A nép daliája.*)

A nép szereti Ugron Gábort. Szép szálás termete, tüzes temperamentuma, virágos beszéde, mely hasonlatokkal teszi érthetővé politikáját, hazafias lelkesedése, mely a tömeget magával ragadja, karaktere, mely nem tűr áruást, de főleg a nép érdekei és fölfogása iránt való érdeke, mely a kérdéseket nem elméletek, vagy klikkek és pártok érdekei szerint itéli meg, hanem a szegény ember jogát és igazságát épp úgy keresi, mint a hogy nem keresi a nagy urak barátságát: ezek a tulajdonságok nyertek meg Ugron Gábornak a magyar nép szívét. A „magyar”-t mondjuk, mert, bár sohasem bántotta sem az oláhot, sem a tótot, a szászokra jobban haragszik, Ugron minden ízében magyaros, a ki a nemzeti zászlót el nem hagyja se a fekete-sárga, se a piros zászló kedvéért. A nagy székelet tehát a magyar nép kedvelte. Hogy visszajön a politikába s megint beszélni fog az országgyűlésen, választógyűlésen és népgyűlésen, örömmel halljuk.

Bánffy bukása napján találkoztak a Kerepesi-uton Ugron Gábor és Beöthy Ákos. Szembe állottak egymással, egy szót se szólhattak, úgy nevettek. Le kellett volna őket fotografálni. Bánffy buktatta ki őket s az ő választásainak az lett az eredménye, hogy ő maga buktog meg, mert kiostálta a parlamentből a súlyos és eszes embereket s megválasztotta a tehetségtelenekeket, tudatlanokat és azokat, a kik csak az ő pénzén választathatták meg magukat, gondolván, hogy az ilyenek jobban függnek tőle, hálások lesznek s nem oszt, se nem szoroz, akkor se, ha a miniszterelnök háta mögött ül. A homokból összehordott szabadalvú pártot elfujta a Széll. Most Bánffy Ugron Gábornak küldi föl maga helyett Széllnek. A szabad választásnak első tavaszi virágával így kedveskedik utódjának. Nem mintha Bánffy adná a mandátumot Ugronnak, hanem engedi a szilágyosomlyói függetlenségi pártot, válassza meg Ugront, ő, Bánffy, nem tesz ellene semmit, sőt helyét átadja és pártját leszereli. Így választják meg majd egyhangulag.

Mégis csak furfangos két ember ez a két erdélyi. Így akarja Bánffy magát megboszulni Széll Kálmánon, Apponyi Alberten és Kossuth Ferenczen egyszerre. Ugron pedig bevonul, hogy elfoglalja a nemzeti párt üresen hagyott helyét. Csinál kormány-

*) Az Esti Újságból.

képes függetlenségi pártot egy kis közgazdasági, szociális és nemzeti árnyékolással. Passzívitas helyett aktivitással.

Mindenki nagyon kíváncsi Ugron második szereplésére. A helyzet annyira megváltozott, hogy elmondhatja magáról: „Leszek, a ki voltam”; de a függetlenségi párt politikája nem maradhat az, a mi volt. Egyik párté sem maradhat az. Széll nem folytathatja a Bánffy politikáját; Tisza István nem az apját; Apponyi a szabadalvú pártban nem csinálhatja azt, a mit az oppozícióban. Zichy János a néppártól ma fejezte ki budget-beszédében a megváltozott helyzetre való tekintettel pártjának újított programját s módosított taktikáját. Polonyi Géza Szoboszlóra készül márczius tizenötödikén beszámolóra. Ugron zászlóbontása vasárnap lesz Szilágy-Somlyón.

Huszonöt esztendő óta nem volt a magyar nemzetnek ilyen szép márcziusa.

A szászok.

Itt vannak ők megint. Jönnek, mint a macska a pecsenyeszagra. De azért büszkéek is nagyon a jó urak, alattomosan játszódnak a komoly közelíthetlent, hogy nagyobb falatokat harapóssalassanak titokban.

Itt vannak ismét. Tudniillik a szászok. A kik mindig kínálják magukat és mindig hadat üzennek. Tizenhárom ember, a ki szerencsétlen numerusa a magyar politikának. Mint-hogy a szerencsétlen magyar kormányok minden alkalommal paktáltak velül, Tisza Kálmán óta.

Most Széll Kálmánnal tisztelegnek. De kijelentik, hogy még nem lépnek be a pártba. Várnak. Vajjon mit fognak nekik ígérni? Tudják, hogy e pillanatban meglehet nélkülük a párt. Lesnek tehát olyan alkalomra, a mikor reményük szerint megint szorol a kormánypárt kapezaja. S egy kis koncziert készek mindenre.

Nem könnyelműen kijelent schlagwort ez a szó. Nem is akarjuk ilyen értelemben használni. Komolyan mondjuk; mert komolyan rászolgált ezek az urak. A mit a német Schulverein a nyolcezvenes évekből igaztásaitól fogva mind a mai napig csináltak, egészen a magyar helynevekről szóló törvényjavaslatig, az mind olyan, melyért más államban régen szájkosarat adtak volna rájuk, vagy kibruadtak volna őket. Itt meg éppen ezt a frakciót, ezt a folyton áskálódó, árulkodó, rágalmozó, de magának mindig hasznot szerző hadat simogtatják, mely ellenségeinkkel ellenünk szövetekezett 1848-ban, kénytelenség-ből faklyát gyujtott a magyarnak, hogy másnap az oláhval leölethesse, mely a koronázásig, miután előbb bement a Reichsrathba,

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZAJA.

1899. Márczius 14.

Nemzeti dal.

Magyar munkások márcz. 15-iki ünnepére. 1899.

Tette magyar, hi a haza,
Uj nemzeti dalt mondok.
It az idő, most vagy soha,
Kivivni, hogy ez a haza:
Legyen szabad és boldog!

Nem a rablánc és nem a kard,
A kik most hadakoznak.
A kozkát máshelyt vetik el,
A munka lesz az, a mivel
A népek vivni fognak!

Tudósok szük szobáiból,
Gyárakból, műhelyekből
Hajnalik majd ki a sugár:
Mi a vitás jövőkébe száll.
Éz buktat s ez emel föl!

Rabok legyünk vagy szabadok?
Választ rá tett alakban!
A mik vagyunk: az a haza.
Szabadságunk, jövőnk dala
Zeng minden munkaszájban!

A magyar név itt is szép lesz,
Hiszem én az Istenem.
Csodátév nagy hatalmad,
It ne nyerne diadalmat
Oh magyar honszeremem!

S magyar munkások, véreim.
Ki kérdezné tőletek:
Hogy a ti jó, himezetlen,
Ugyzerű, ép szivekben,
Van-e hazaszeret?!

— Munkára hát a hazáért!
S a hazához oly híven:
Hogy azt soha, semmi szóra,
Sehonnai bitang módra,
El ne adja senki sem!

Tette magyar, hi a haza,
Uj nemzeti dalt mondok.
It az idő, most vagy soha,
Kivivni, hogy ez a haza:
Legyen szabad és boldog!

Szabolcska Mihály.

Álomképek.

Azt álmodta, hogy vég nélküli sivatag közepén állott. Körülötte rémes pusztaság volt és gyászos némaság. A forró sárga homok égette lábait, amint ingadozva bolyongni kezdett egyedül.

Néha kinyújtá kezét támasz után, de ujjai csak az üres légtébe kaptak. A forróság mindinkább lankasztotta, feje kábult és úgy érzé, mintha a fakó égbolt egész súlyával nehezédne rá. Nem volt sehol hűs forrás, mely enyhítette volna, lázas szomjas ajkait; nem volt fa, melynek árnyában megpihenhetett volna.

Fojtó szél keletkezett, pörfelhők kavargottak előtte, szeméit elhomályosítva. Fekete nehéz fellegek boríták el feje felett az eget, mind több tért hódítva magoknak, sebesen rohanva előre — míg a homályból átlátha-

tatlan sűrű sötétség lett. Vihar támadt — féktelen erővel tört ki a fergeg...

Megsemmissülve roskadt össze, már érzé arezán a Samum forró leheletét, érzé mint borítja el rendre az égő homoktömeg. Tagjai zsigbadni kezdének, lélegzet elállt — azt hitte végórája elérkezett.

... Nem halt meg. Szívében nem szünt az éles fájdalom fullánkja és fejében kínzó, sötét gondolatok üzték egymást szüntelen. Soká feküdt így félig élve, félig halva, gyötrelmes halálusában és ime, a villámok ezikázó fényénél látott maga előtt egy zöld ligetet, karcsu pálmák intettek feléje és a menydörgések harsogása közben, hallotta egy csermely mormolását, melybe nefelejtsek hullaták sápadt szirmaikat. Madarak büvös dala csendült meg ottan, himes szárnyu lepkék himbálóztak a légtben, mely rózsák illatával volt tele. Hajlongott feléje a cyprusok örökzöld ága, langy szellő árja hozta feléje a ragyogó virágok édes, kábitó illatát. Mind közelebb jött a lenge délibáb és üzte vele tündérjátékait.

És ő feküdt a homokban, megsemmissülve, erőtlenség, közel a ezélhoz — de örökre távol, mert el nem érhető...

Álmát más követte. A táj átváltozott, mindenre sűrű ködfátyol borult. Eltűnt a délibáb zöld ligetével, el a sivatag. Hűvös áramlat elosztatá végre a homályt és kibontakozott a vidék...

A lég tiszta volt, átlátszó és hideg. A távolban kéklő fényben hegyek látszóttak, hó csipkével borított koronáikat büszkén emelve a magasba. Csillogó jéghegyek usztak a tü-

kör sima vizen. Ő egyedül állott ismét egy kopár szirten, körülötte fehér csucok, rideg ormok, hol örök a tél hava, hol minden fény, ragyogás hideg. Reszketés fogta el, össze borzongott és merengve nézett maga elé. Kezét szivére tette. Nem fájt többé, nem dobogott: meg volt fagyva. Végig simitá homlokát: hideg volt — nem lüktettek rajta többé lázasan az erek. Kínzó gondolatok nem bántották agyát.

A halvány égen világosság támadt. Kigyult a piros éjszakai fény. Hosszu sugárkényei elboriták a láthatárt és tündériesen ragyogtak a mozdulatlan, megfagyott táj felett. És a mint ott állott a tiszta ég alatt, tűnődve rég elmúlt dolgok felett, sajkákat lát maga felé közeledni. Deli alakok tekintenek föl rá, hívón intenek a magasba, mutatnak napkeletre... messze egy szigetre, melynek virányain örök tavasz honol, hol boldog lények élnek... örömmámorban... virág, dal, szerelemtől ittasan...

Tündérföld az ottan; ábrándok, eszmények világa.

De ő nemet int fejével és áll merőben, hidegen, a hűvös magasban, hova nem jut el a boldogság napjának sugara és nem hull fájdalomnak könnyharmata. Az utolsó csónak is elvonult már, a mint egy törött hajóroncsan egy ifjut lát közeledni a szirt felé. Areza halvány, szomorú. Nem tekint föl, mint a többi — remény nélkül bolyong a sötét vizen... Hosszan néz utána... már-már szeretné feléje tárn karjait... visszahívni: de nem tud mozdulni — s az ifju csolnaka elsuhan a végtelen vizen...

Az égen szikrázik az éjszakai fény. A jéghegyek usznak csöndesen tovább. A nagy némaságot nem zavarja semmi sem...

Eltűnik ez a táj is, elmerül a habokban.

A vízből kietlen pusztaság lesz ismét és találkozik újból a két alak. Nem haladnak el többé egymás mellett. Tekintetök találkoztak és szemekien át egymás lelkébe láttak... és átváltozik előttük a táj... a sivatag homokja kiszől... virágtelt mező lesz. A forró samum és fagyasztó északi szelek helyett enyhe fuvalom játszik körülöttük. Mély árnyu fák sűrű lombja suttog nekik csodás, rejtelmes regét... Iboylak küldik feléjük illatjukat... A lezajlott veszes viharok emlékei elszállanak...

... Az álmok eltűnnek, mint habbuborék a vizen, de világosságot hagynak maguk után az ébredők lelkében: mint a nyugvó nap, mely leáldoztatban a körülte lebegő felhőket még egyszer megaranyozza...

Melanie.

Egy modern Antonio.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” részére fordította: AMICA.

XII.

(Folytatás.)

(33)

— Ő valóban nem látogathatót volna meg bennünket ily hamar valami ürügy nélkül — mondá magának és ha ő a Dick barátnéja volt, rosszul esik neki mellözve lenni, azért, mert Dick megönsült. En nem tartozom azon asszonyok közé, kik a férjnek a feleségeén kívül más nőnek a társaságát rosz

folyvást meg akarta gátolni az uniót s azután is örökös izgásgással ártott a magyarnak Erdélyben és a külföldön mindenütt, a hová a keze elért.

Ne álljon velük szóba, az udvariasságon túl, Széll Kármán, ha igazi magyar nemzeti politikát akar csinálni.

Szajkásodásuktól, köpködésüktől nincs mit félünk; ígéreteiktől, hajlongásaitól nincs mit várnunk. Olyan faj ez, mely sohasem lesz őszinte barátja vagy híve kenyéradó gazdájának, Magyarországnak.

Erdélyben magyar politikát kell csinálni. A melyik százezt belátja és őszintén meghódol a magyar állameszmének, mint az egész nemzet annak meghódolni tartozik: az testvérünk lesz. Nyelvét úgy sem bántjuk; élhet vele a maga szükségletére, a hogy tesszik. De hogy ok adjanak nevet a magyar helységeknek s ezzel a maguk preponderanciáját akarják ránk és az egész világra tolni Erdélyt illetőleg; hogy ok akarják Erdélyt és az egész magyar nemzetet kormányával együtt dirigálni: azt nem tűrhetjük.

Ha a kormány igazán nemzeti akar lenni, ahhoz csak egy elve lehet velünk szemben: Biegen oder brechen!

A lagoubrani katasztrófa.

(Saját tudósításunk.)

Páris, márcz. 9.

Nem ismétljük minden részletét a lagoubrani katasztrófának, de nem lesz közömbös kutatni az okokat, a melyek e rettenetes katasztrófát előidézhették.

Többek véleménye szerint a katasztrófát az idézte elő, hogy valami, talán egy szuette állvány egy rosszul lezárt löporos hordóra esett rá. Tényleg tudva van az, hogy a B. jelzésű löporok az a sajtósága, hogy kissé erősebb rázkódást következében felrobban. De mi sem igazolja e feltevést. Felmerült az kérdés is, hogy vajjon nem e a füstnélküli löporok a hovátozás folytán beállott felrobbanása okozta e szerencsétlenséget.

Némi tájékozásul nem lesz felesleges egyetnást e veszélyes tárgy gyártásáról elmondani.

A füstnélküli löpor színe hasonlít a fűrészporsó sárgás színéhez. Főalkatrésze ezen robbanó anyagnak, a farostból lesz előállítva és Németország hozza azt forgalomba ipari célokra.

Ezen fűrészpör egy teljesen és kén-savból álló keverékkel lesz tisztítva és azután sok ízben kimosva. Az így kimosott anyag nyoma sem marad annak, hogy az savakkal lett itatva s látszólag teljesen semleges, de a hovátozásnál mégis igen veszélyessé válik s veszedelmes rabbanó ereje van.

Az ebből készült löpor igen könnyen robban, még ha boríték alatt van is. Ép ezért a löporraktárakban, a kezeléssel megbízott egyének szigorúan utasítva vannak a megfigyelésére, hogy a löpor mindig egyenlő hőmérsékletnek legyen kitéve.

Amint valamelyik löporosomagon a sav kiüt (kivirágzik) az rögtön kielejtezendő, mivel az veszélyes.

Lehetséges tehát, hogy a kielejtezés körül történt mulasztás. Az is lehetséges, hogy a robbanás a fekete löportól eredt, mivel ez

is volt raktáron, bár ez nem robbanhat fel másként, mintha egy erős rázkódás, vagy ütés éri a borítékán, mely acél tárgytól ered, mivel a fekete löpor réztartályokban van. Hátra van még most annak megvizsgálása, vajjon nem e forog itt fenn büntény.

Találtak ugyanis a raktár közelében zsiradékkal bevont másfél méter hosszú kancókat, találtak ezenkívül egy, a löportorony körüli korlát mellett egy csomagot, a melyben 12 dinamit töltény volt, e csomagot bevitték egy laktanyába, ahol azt vízbe sülyesztették. Végre még egy körülmény ad okot a gyanúra. Hétfőn este 7 órákor ugyan is az éj sötétjében és zuhogó esőben, két izben is reá löttek az őrtálló katonára, ki az őrséget erre „fegyverbe” szállította, de a katasztrófa eredménytelenek maradtak.

Csak is a vizsgálat, mely erélyesen folyik, lesz talán képes a valódi okot felfedezni, mivel eddig, mindaz a mi a szerencsétlenséget előidézte, homályba van burkolya.

Kina felosztása.

(Saját tudósításunk.)

Páris, márcz. 9.

Az óriási kínai birodalom bomlásban van és az európai nagyhatalmak sietnek egyik a másik után elfoglalni azon területeket, a melyek céljaiknak megfelelően. Mindannyian sietnek Kina partvidékein letelepedni és iparkodnak a birodalom felosztását előmozdítani. Oroszország és Japán északon, Németország és Anglia a közép és Franciaország a délnyugaton. A hatalmak mindegyike biztosítá már eddig is magának azt, mi a jövőben a kiindulás alapjául szolgál.

Hogy ez a közös foglalás az angoloknak, kik mindent maguknak szeretnének lehetetlenségük folytán bírní, nem vala kellemb, az nyilvánvaló. Nem is kerülte el senkinek a figyelmét az, miszerint Nagybritánia, elégedetlenségét ismert politikája mögé, mely politika a ködök hazájában, mint a nyitott könyv politikája (nyitott csupán nekik, de másoknak csukott) nevezetik, rejlté.

A angolok kapzsiság valóban sem akadályokat, sem határokat nem ismer, az egész világot olybá tekintí, mint a melyet ki kell zsákmányolni mindenáron. Minden versengés ellenszenves előtte, azért volt meglepetés midőn Orosz, Német és Franciaország közös vetőja által a kina-japáni háborúban terveit keresztetve látta, ép úgy felháborodott akkor is, midőn az Oroszok Port Arthurt és egyrészt a Mandzsuriának elfoglalták, meghotránkozott a németek felett a Kian Tsan eset miatt és a Franciaákra is haragudott a Hai Nam szigetén és Tonking határán a kissé későn foganatosított intézkedésekért.

De hát ez még nem elég, minden egyes hatalom akar egy darabkát Kinából.

Az eddig nyugodt Olaszország is csatlakozott az osztozkodókhoz. Holnap talán Belgium, holnapután lehet, hogy Ausztria-Magyarország csatlakozand hozzájuk. Minden ipart és kereskedelmet üző hatalom iparkodik Kinában befolyását érvényesíteni és ott érdekeit értékesíteni.

Olaszország kísérletei sem csodálkozást nem keltettek, sem elégedetlenséget nem szültek. Sőt ellenkezőleg, Kinának a nagyhatalmak által történendő occupálása bizto-

sítandja ott a rendet. Ha Franciaországnak önzős tervei lennének és arról álmodozna, hogy magának óriási területeket hódítson, az más lenne; de Franciaország megelégszik azon posztókkal, a melyek Kina keleti határán birtokában vannak s meg van győződve arról, hogy Kinában elfér minden más állam, az által pedig, hogy az occupatio közösen történik, meg van óva az igazság és a rend, a mire nem támaszkodhatna akkor, ha egyedül Angliával lenne dolga. Anglia csak akkor szokott belemenni egy más állammal az osztozkodásba, ha nem bírja rögtön az egészet a maga részére occupálni, de azért később mindent elkövet, hogy lassan magához ragadja azt is, a mi a másik osztozkodót illeti meg.

A mi Kinát illeti, az most 6, egész 10 vetélytárs között történendő felosztás előtt áll s nem lövünk túl a czélon, midőn azt állítjuk, hogy Anglia egy érdekszövetséggel állana szemközt, ha megkísérlené hozzányulni ahhoz, a mi őt meg nem illeti.

Egyleti élet.

Meghívó. Van szerencsén a tanárjelöltek segélyegylete t. tagjait az 1899. év márczius hó 16-án, azaz csütörtökön d. u. 2 órákor a bölcsészeti kar I. sz. tantermében tartandó rendkívüli közgyűlésre meghívni.

Közgyűlési meghívó. Az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület az első rendes közgyűlését Nagy-Enyedben 1899. évi márczius hó 16-án (csütörtökön) d. u. 2 órákor a vármegyéház alsipáni kis termében fogja megtartani, melyre van szerencsén a t. egyesületi tag urakat tisztelettel meghívni. Zeyk Dániel s. k. főispán. gazd. egyesületi elnök.

Mulatságok.

Meghívó. Benezhidán 1899. márczius 25-én este a boczhidai hölgyek által az állami iskola földszinti épületében rendezendő Piknikre a czimzettet és kedves családját tisztelettel meghívja. A rendezőség. Izletes ételekről és italokról, jó zenéről, valamint a vonattal való beszállításáról és elszállásolásáról gondoskodva lesz. Benezhida, 1899. márcz. 12.

A **marosvásárhelyi** függetlenségi és 48-as párt folyó év márczius hó 19-én a Transsylvania dísztermében műsorral egybekötött táncestélyt tart.

ZENE.

Növendék hangverseny. A kolozsvári Zene-Conservatorium, mely Kolozsvárt a művészi izlés fejlesztésének egyedüli palladiuma, tegnap este növendékeivel igen sikerült hangversenyt rendezett. Az öreg Redout falai ezúttal nem egy közönséges farsangi bálnak, hanem egy szívet lelkét nemesisítő hangversenynek voltak tanúi. A díszes közönség, mely már fél 8 órákor szorongásig megtöltötte a Redout nagy termét, a kilencz pontból álló műsor mindon egyes pontját feszült figyelemmel hallgatta. A műsor első pontját Schuman R. Változatok op. 46. képezte, melyet négy kézre Ditrói Margit és Csengery Piroksa játszottak. A mily jól esett nézni a két fiatal lánykát a zongora mellett, ép oly gyönyör volt hallgatni Schuman e kellő precizitással előadott darabját. A második pont Weber Rondo brillanteje volt, melyet Nagy Józsa játszott zongorán. Azt a tapsvihart, melyet megjelenése alkalmával előlegetek, méltán kiérdemelte ügyes játékkal. A harmadik pont volt talán a hangverseny legsikerültebb pontja.

— Nem én! — kiáltá Rut. Én nem kívánok remete lenni. De különben is, én nem tudnék unatkozni, míg téged bírlak.

A férje karjaiba huzódott és az lenézett rá. Szerelm volt a Rut szemében és véghetetlen gyöngédség a mosolyában. Dick tudia, hogy azt a kifejezést vászonra tudná tenni, annak a szépségség mindazok méltányolná, a kik látnák. A stúdiójába ment és próbálta azt visszadni; de a képét még jobban elrontotta.

Rut még háromszor ült neki és nem zugalódott, ámbár Dick az idő röptéről teljesen megfeledkezett. Rut térdelt teljesen, míg a szín eltűnt az arczáról és néha annyira elgyengült, hogy ájulás környezte.

Egyszer Forrester úgy találta. Ő a bárátjára mellett állott és csudálkozott, ha vajjon Dick a modelljen nem veszi észre a változást. Azonban Dick csak tovább festett halk hangon panaszkodva és türelmetlen bírálatokat mormogva a saját művére.

Rut sóhajtott. Forrester látta, hogy a szemei lecsukódtak; hirtelen az oldala mellé ugrott, leemelte az emelvényről és egy karosszékhez vezette.

— Dick, milyen számár vagy! kiáltá. Vak vagy? Vagy mi jutott hozzád?

Marrable nem vette rossz neven a piangatót. Bosszankodott magára a figyelmességért és elsieltet, hogy üditő szort hozzon a feleségének. A Rut szemei leváltak csukodva; ő csak félig volt öntudatlan. Forrester levette a főkötőjét, ujjai a puha haját érintették. Ez az érzet oly édes volt, hogy bátoraságot vett magának és arczát érinté, azzal mentve magát, hogy attól félt, hogy Rut fázott. Rut felnézett rá és mosolygott.

— Egy pár pillanat mulva egészen jól leszek, mondá Rut.

Dick egy pohár borral tért vissza és a felesége megitta azt.

Vieuxtemps Air varié-jét Senn Ottó zongora kísérlete mellett igazán nagy művészi ügyességre való érzékkel játszotta Kolár Viktor, e kis fiu. Negyedik pontul egy Beethoven darab következett, melyet zongorán Klupathy Ida adott elő sok tapsot aratva. Ezután Betegh Irén és Kohn Teréz üdöcsengésű hangjában gyönyörködtünk, kik Dávid Felicien „Lalla Roukh” dalmüvéből énekeltek egy duettet, Chopin „Polonaise”-t Pollák Gizella adta elő zongorán, sok ügyességet mutatva a játszásban. A 7-ik pont Rode „Hegedű concert”-je volt, melyet zongora kíséret mellett Billitz Albert játszott. Igazi tehetségnek adta jelét. A közönség zajosan megtapsolta. Ezután Senn Irénke ült a zongorához s Saint-Saens, „Allegro appassionato”-ját adta elő elég ügyesen. A műsort Naurbert „Tavaszi dala” zárta be, melyet a női énekkar adott elő. Igazán tavaszba képzelte magát az ember, midőn feltekintett a dobozra, s annyi szép virágban, annyi bájos hangban gyönyörködhetett.

A zene-conservatorium, mely egyedül van hivatta Kolozsvárt a zenei életet fejleszteni, — igen üdös dolog cselekedik ilyen hangversenyek rendezése által. A mint értesülünk, közelebről ismét szándékozik egy nagy hangversenyt rendezni, a miért mindenestre nagyon hálás lesz Kolozsvár zene és műértő közönsége.

(ó. s.)

SZÍNHÁZ.

Boszorkányvár. Millőcker operettjének tegnapi reprise Székely Irénnek hozott sikert. És pedig nagy, őszinte, fényes sikert. A közelmúltban többektől is láttuk ezt a szerepet, de egyik sem szerzett ilyen sok elvezetet nekünk, mint Székely Irén, ki napról napra rohamosan fejlődik szépségben és művészetben egyaránt. Tegnapi példaul meglepően szép volt és olyan grációzusan játszott, egy éneket, mint egy igazi művésznő. Az ő sikerén kívül föl kell jegyeznünk, hogy a harmadik felvonás nagyszerűen ment, a karok pompásak voltak, a finálé impozáns: egy szóval becsületére válik a *színháznak* és *Stephanides* Károly karmesternek, a ki tehetsége legjavával munkált a sikeren. A vendégszereplő *Kézdi* Juliska Verust játszta. Ma is láttuk, hogy van rutinja, gyakorlott színésznő; de, hogy a kolozsvári színpadon szükség volna rá, azt ma sem feleztük fel benne. Hiszen ezt a szerepet kitünően játszta tavaly *Turechányi* Olga, tudná játszni *Perényi* Margit is: hát akkor minek egy harmadik? A két parasztiú közül egyik ügyesen ügyetlenkedett, a másik ügyetlenül ügyeskedett. Hogy melyik volt egyik, melyik a másik, nem mondjuk; csak annyit említnünk, hogy *Kassai* pompásan játszott és *Mezei* szépen énekel. *Nyárai* utánozhatatlan grimace-okkal kedveskedett a közönségnek és sok derűtséget keltett. A statiták közt látunk *Mányai* Zsigmondot, a színpad új baritonistáját: talán csak nem akart ez bemutatóni? A történeti igazság kedvéért még annyit, hogy a szereplőket a harmadik felvonás után sokszor kihívták.

Sárosi Paula. Érdekes vendégszereplés lesz csütörtökön a kolozsvári színházban. *Sárosi* Paula, az országos zeneakadémia ez évben vegző növendéke fog fellépni Zeller Károly operettjében, a *Madarász*-ban. A kisasszony, kiről nagyon sok jót hallottunk eddig, Postás Mikát fogja játszani. *Sárosi* Paula négy éve tanul a zeneakadémián. Énekelni Maleczkinétől tanult. *Vizváry* Gyula, a ki

játékra tanította, azt mondja, hogy legtehetségebb tanítványai egyike, a kiből igazi színész-vér van. Mikor Bolyón intendáns Budapestben járt és a zeneakadémia növendékeit meghallgatta, huszhuszonöt növendék közül *Sárosi* Paula nyerte meg leginkább tetszését, mert a kisasszony a mellett, hogy szép szopránhangja van — csinos, megnyerő megjelenésű színpadi alak. Ennyi jó hír után egész természetesen, ha érdeklél nézünk a csütörtöki előadás és a még azt is meg kell jegyeznünk, hogy a kisasszony ez alkalommal először játszik színpadon.

Márczius 15.

A kolozsvári

Márczius 15. bizottság ösi szokás szerint, a redoutban tartja ünnepélyét. Kezdeté d. u. 3 órákor. Sorrendje ez.

Nyitány előadja a zenekar. Ének előadja a polg. dalegyelet. Megnyitó tartja Deaky Albert elnök.

Emlékbeszéd, tartja Ferenczi Zoltán dr. Szavalt: Fáy Szeréna. Ének: Székely Irén. Szavalt előadja Kovács Gyula. Czimbalom Popini Nándor. Karének, előadja a Munkás Szakegylet dalkara. Ének Girsik Gyulától. Rákóczy-induló, előadja a Csikay zenekara.

E. Kovács Gyula dithyrambia.

A holnap márczius 15-iki ünnepély al-mából „*Petőfi*” czimű *dithyrambot* irt, melynek speczial-jellege, hogy benne a *Petőfi* *var-saság* tagja beszél a halhatatlan dalnokhoz. Felhívjuk rá a közönség figyelmét!

A kolozsvári ev. ref. iskolában.

A kolozsvári ev. ref. gimnáziumban is megünneplik márcz. 15-ét. Az ünnepély d. e. 10 órákor veszi kezdetét.

A nagyutcai templomban.

Márczius 15-én délután háromnegyed öt órákor a nagyutcai evang. ref. templomban Molnár Lőrincz alkalmi beszédet tart.

A kolozsvári r. kath. főgymn. önképző-körének márcz. 15. ünnepe.

1. Szózat. Előadja a főgym. vegyeskar.

2. „Talpra magyar!” Szavalja Lengyel Boldizsár (VIII.)

3. Horváth Emil br. önképzőköri elnök beszéde.

4. Márczius 15. Ábrányi Emiltől, szavalja Jakab Sándor (VII.)

5. „Rákóczy nóta.” Előadja főgym. vegyeskar.

6. Kossuth La'os beszéde a haderő megajánlása végett. Elmondja Kunec Ödön (VI.) történeti előzményeit magyarázza Horváth Emil br. (VIII.)

7. „Petőfi a Hortobágyon.” Melodráma Várady Antaltól, szavalja Gál László (VIII.); zongorán Kiséri Petrán József (VII.), hegedűn Veszprémi Lajos (VIII.)

8. „Előre.” Tóth Kálmántól. Szavalja Semlitsch János (V.)

9. „Hymnus.” Előadja a főgym. vegyeskar.

A kolozsvári

M. királyi állami tanítóképző-intézet ifjusági önképzőköre Boér Gergely zenetanár vezetése alatt 1899. Márczius hó 15-én, az 1848. évi események emlékére ünnepélyt tart. Az ünnepély kezdeté d. e. 9 órákor.

Hidalmáson.

Az 1848. évi márczius 15-iki szabadság ünnepnek 51-ik évfordulója alkalmából Hidalmáson, a folyó 1899. év márczius 15-én hazafias ünnepélyt rendeznek.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, márczius 14.

Kérés.

A kolozsvári függetlenségi párt intéző bizottsága hazafias tisztelettel kéri Kolozsvár város független érzelmű polgárságát, hogy szíveskedjék

az ellenzék holnapi lakomáján,

mely a Központi Szálloda földszinti nagy termében fog megtartatni este **fél 8 órákor** kezdődik, minél számosabban megjeleni.

— **Egy öreg ezredes Ugron Gábor jelöltéséről.** Végh Bertalan, 48—49-beli honvéd ezredes, ki 88 éves kora dacára ma is ruganyos léptekkel keresi fel időközönként emeleten levő szerkesztőségünket, ma reggel meglátogatott s szóba került Ugron Gábor szilágyi somlyói jelöltésére. A sokat tapasztalt, nagy műveltségű öreg katoná elismeréssel szolt Ugron Gábor magatartásáról. Ugronnak egy időre történt visszavonulását a mily szerencsés dolognak tartotta azért, hogy mint gondos megfigyelő, a politikai élet hullámzását kiválasztal vesse szemügyre s a látottakat és tapasztalatokból így vonhassa le a következtetéseket, ép oly szükségesnek tartja nemzeti szempontból, hogy Ugron most, a midőn szerencsésebb irányzatnak a képe tűnik fel a látó határon, aközöba lépjen. Végh Bertalan ezredes Ugron Gábor vasárnap elmondott s az Ellenzék élén közölt beszédéből azt látta, hogy Ugron, a parlamenten kívül eltöltött idő alatt szer-

neven veszik — legalább azt reménylem, hogy nem vagyok oly ostoba.

Villásreggelizés alatt a társalgás kizárólag a művészetről folyt és főleg Dick és a vendége között. Olyan kifejezéseket használtak, melyek Rut előtt idegenek voltak. Hortyén folyékonyan beszélt, a mi Rutot egy kissé mulattatta; ő nem volt a Havet kisasszony ékesszólása által elbájozva. Elegetd ezse volt megérteni, hogy vendégük csakis nagyon felültes tudományt fitogtatta, hogy tudatlan volt és a szép frázisok mögött nem volt gondolat.

— Különös tehetség kell ahhoz, valamiről, a mihez nem értenek, éppen úgy beszélni, mintha értenének, — jegyzé meg Rut a vendégük távozása után. Nem hiszem, hogy én valaha elég ügyes legyek arra, még akkor sem, ha megkísérlésem azt tenni. Nem azért mondom, mintha Havet kisasszonyt hibáztatnám. Azt hiszem, hogy ez ő nála az iskolázás eredménye. Ő nagy világi nő. És, amint mondat, az egész csak beszéd forma.

— Valóban Rut, — viszonzá Dick, — én azt gondolom, hogy Havet kisasszonyt bámulnod kellene, miután te annyira megtetszetté neki. Ő mindenképpen szolgálódnra kíván állani, bárátnéd lenni és téged mulattatni és a kívánatos embereknek bemutatni; Ő mondta nekem. Nem látod, hogy az ilyen dolgok többet jelentenek, mint pusztán, csak egy nagy világi nő jó indulatát. Ez jó szívre mutat.

Rut bámulva nézett a férjére, előbb egy gyermek csudálkozásával, későbbben világosan gondolkozó szemekkel. Arca kipirult, midőn beszélt.

— Még nem tudom megmondani, ha vajjon Havet kisasszonyt barátomnak fogom e választani, mondá. Egy barát oly sokat jelent! És nem kívánok általa bemutatattatni, ez ő társaságának. Nem vágyom sok ösme-

retséget csinálni. És a melyeket csinálók magam szeretem megválasztani magamnak. Mind azon által nagyon le vagyok Havet kisasszonynak kötelezve, mert meg vagyok győződve, hogy ajánlatát jó szándékból tette. Ha ő ezt a tárgyat felemli előttem, könnyen kitudom magyarázni magamat, a nélkül, hogy az ő érzelmeit mérgénteném.

De édes Dick, kérlek ne bátorítsd fel ötöt arra, hogy számomra terveket csináljon. Te és én nagyon jól el tudjuk egymagunk dolgát igazítani, felesleges, hogy más bele ártsa magát.

Rut nyugodtan beszélt, de határozottsággal. Ő nem haragudott; de Dick gyaniította, hogy egy kissé meg volt sérve, attól félt, hogy ő elhamarkodva beszélt és ki is fejezte azt.

Azt gondolta, hogy Rut ellent fog mondani; de nem tette.

— Az soha sem járja, hogy te adj nekem utasítást arra, hogy kit szeressek, mondá. Ez borzasztó rossz terv.

En mindig szívesen fogom látni a te barátaidat, de a saját barátaim megválasztásában, szabadon kell engem hagyni.

A Rut hangja szelid volt, de Dickket nem elégitette ki. Rut rendesen oly kész volt engedni!

Értésére adta, hogy ezt a jellem vonását nem találta.

— Te vén liba, — kiáltá az asszony kacagva, — nem tudod belátni, hogy egy olyan fontos dologban mint egy barát megválasztása, nem mondatja az ember. — „Igen, édesem, minden bizonynyal!” — mint egy engedelmes kis gyermek? Az képtelenség volna. Emersonnak igaza van, midőn azt mondja: „a barátokat nem választják, ők önként választódnak.”

— Jó, válaszolá Dick lassan — ha nincs szükséged barátságára, kivéve az Emersoni minta után, úgy unatkozni fogsz Londonban.

zett gazdag tapasztalataival a nemzeti állam megalakítására egy teljesen gyakorlati irányú munka program részleteit fogja kidolgozni.

— **Kiss József**, a kiváló poéta, a ma reggeli gyorsvonattal Kolozsvarra érkezett. Kiss Józsefnek unoka huga **Sárosi Paula**, ki csütörtökön fog vendégzerepelni a színházban, s a kitűnő poéta azért jött Kolozsvarra, hogy ezen az előadáson jelen lehessen.

— **Pázmány Dénes**. Pázmány Dénes, március 15-ére Kolozsvarra érkezik, hogy az ellenzék lakomáján részt vegyen. Pázmányt az alkalommal egyúttal megfogja köszönni polgártársainak bizalmát, a kik a legutóbbi kolozsvari orsz. képviselő választásnál rá adták a szavazatukat.

— **Az ellenzék lakomája**. Az ellenzék lakomája iránt, mely szerdán este fél 8 órakor lesz a Központi-szálloda földszinti nagytermében, nagy érdeklődés nyilvánul a polgárság körében. A lakomán mindeki azt ebélt, itat, ki épen neki teszi, mert nem lesz előre megállapított részvételi díj.

— **Virágbazár**. E hó 17-én nyílik meg a virágbazár, mely az idén nagyon érdekesnek ígérkezik. A virágbazárban a legszébb virágok a város előkelő szépei lesznek, a kik nagy számban vannak megnyerve a közreműködésre és a kik vonzani fogják a bazárba a közönséget. A bazár, mint mindig, most is több napon át fog tartani és műsora nagyon változatos lesz. A virágó terméket napokra szépen feldiszi és e napokon a szálló ige ez lesz: „Bazárba fel.”

— **A szentgyakorlatok befejezése**. A kolozsvari r. kath. plébánia templomban a folyó hó 4-én megkezdett nagyböjti szentgyakorlatokat tegnap este hat órakor nagy ünnepélyességek közt fejezték be. Délután 6 órakor gróf **Majláth Gusztáv** püspök fényes segédlettel litániát tartott, mely után ugyancsak a püspök egyházi beszédet mondott, melynek során visszatekintett a szentgyakorlatokra, s azok jelentőségét fejtegette. A templom ezután is szorongásig telve volt annyira, hogy nagyrésze a közönségnek a templom előtti tere és az előcsarnokba szorult. Az ünnepies litánián a r. kath. főgymnásiumi dalárda énekel.

— **Bírák a végrehajtók közt**. Az 1864. IV. tcz. világosan kimondja, hogy a bíró nem lehet tagja valamelyik pártbizottságnak s attól megbízatást el nem fogadhat. Ennek daczára azt kell látnunk a helybeli szabadelvű párt I. kerüli végrehajtó bizottságának a „Magyar Polgár” tegnapi számában közölt névsorából, hogy abba a helybeli kir. törvényszék és ítélő tábla több bírját beválasztották. Ez csak az ítélő megkérdése nélkül történhetett és épen ezért elvárjuk tőlük, hogy azt a kényszerű megfizetést, a törvény szellemének megfelelően, vissza fogják utasítani.

— **Lesz-e házi kezelés?** A kolozsvari fogasztási adók beszedésének ügye, egyelőre a bérlet mellett dől el. Kolozsvar város az állami borítal adó, a huszfogyasztási adó, a városi borítal adó, a szesz fogyasztási illeték beszedésének bérletére 152 ezer kilenczvenhárom frt. kiküldési bér mellett árverését hirdeti. Az ajánlatokat 10 frt. bántéppézzel márcz. 22-ig kell beadni. A bérlet 3 évre terjed ki. A pályázati feltételek szerint a város 1900. jan. 1. júl. 1-én 1901. jan. 1-én jogositva van felmondani a bérletet három havi előleges kijelentés mellett és azt házi kezelésbe átvenni. Bérletnek ezental nem engedik meg, hogy a vámvonalaknál a szeszt fokozás céljából vizsgálja. E vizsgát a beszállítás után, 1 órával, az átvevő raktárában eszközölheti.

— **Üdvözlét Darányi miniszternek**. Kolozsvar város közgyűlése, Dobál Antal bor-ellenőrző bizottsági tag indítványára feliratban üdvözölte Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert azért, hogy a borpancsolások leszorításával a bortermő vidék érdekeinek fellendítésére befolyást gyakorolt.

— **Kolozsvar város üdvözléte**. Az új kormány megalakulása után kéziratos intézett Kolozsvar város közönségéhez, melyben kéri a város támogatását. A városi törvényhatóság szombaton tartott közgyűlésén kimondta, hogy feliratban üdvözli Széll Kálmán miniszterelnököt és Hegedűs Sándort, az új kereskedelmiügyi minisztert.

— **A kolozsvari tanító körnek** f. hó 18-án, d. e. 9 órával kezdve, az állami tanítóképző intézetben tartandó rendes gyűlésén, Nagy Károly theol. tanár helyett, dr. **Hermann Antal** egyetemi m. tanár fog előadást tartani „A néprajzi adatok gyűjtésének módjáról”, mely kiválóan érdekesnek és mindenkor népszerűnek mutatkozó előadásra a t. érdeklődők figyelmét előre is felhívjuk. Az elnökség.

— **Beiratkozás**. Tisztelettel hozom a t. szülők szives tudomására, hogy a városi millenniumi elemi iskolával kapcsolatosan felállított óvoda f. év április 5-én megnyílik. Felvételnél 3—6 éves fiú- és leány gyermekek. Tandíj egy óra 50 kr. Szegénysorsú gyermekek a tandíj fizetése alól szegénységi bizonyítvány alapján felmentenek. A beiratko-

zás az iskola helyiségében (Pap utca) történik. Elek Gyula, igazgató.

— **Gróf Bethlen Balázs** orsz. gyűl. képviselő, Gróf Bethlen Géza Torda-Aranyos vármegye főispánjának fia eljegyezte Kolozsvar-t Bárány Jósika Gábor orsz. gyűl. képviselő leányát, Jósika Beatrix bárónőt.

— **Felavató ünnepély**. A nagyszobeni m. kir. állami főgymnásium új épületét 1899. évi márczius hó 23-án d. e. 11 órakor fogják ünnepélyesen felavatni.

— **Ipartestület, elnök nélkül**. A kolozsvari ipartestület küldöttsége ma délelben tisztelgette Benigni Sámuel tiszteletbeli elnökét kit vasárnap d. u. gyűlésén, az elnöki állásra megválasztottak, kérve őt, hogy a testület vezetését átvenni s ezzel a kolozsvari iparosok ügyét gazdag tapasztalataival, bölcsességével diadalra juttatni sziveskedjék. A küldöttség óhajlását, a testületi tagok tiszteletét és ragaszkodását dr. Várady Aurél ügyvéd tolmácsolta híven és méltó formában adva kifejezést az iparosok gondolatainak. Benigni megilletődve válaszolt a küldöttségnek és sajnálattal fejezte ki, hogy most nem teheti, hogy az ügyek élére álljon, nem mondja azonban, hogy ezt jövőre, ha ismét megfizetik, meg nem teszi. Az ipartestület bizottsága ma este tart gyűlést, a melyen a helyzet fölött vitakozni fognak.

— **Elítelt borhamisító**. Ismét elítéltek egy borpancsolót, a ki ellen az ítéletet a helygyminiszter is megerősítette *Fried Sámuelnek* hívják ezt az urat, vallására nézve izraelita. 50 frt pénzbüntetésre az eljárás költségei megtérítésére ítélték. Elég enyhe ítélet az elharapozott borhamisításra való tekintettel. Statáriumot kellene ellenük hirdetni és kegyelem nélkül szigorúan tömlőözönni.

— **Balaton halak Romániából**. Nagyon megcsökkent egy idő óta a Magyarországi tavak és folyók halainak a forgalma. Brassóba, Kolozsvarra s az erdélyi vármegyék minden jelentékenyebb városába vagon számba szállítják Romániából a halakat. Mitán Romániában a halászat rendkívül dus eredménnyel jár mindig, mert a halállomány rendkívül gazdag, a halak kilogrammja rendkívül olcsó 15—20 kr-ért adják kilóját a halaknak. Szállítanak innen „balatoni fogast”, kecségét stb. Persze e halak nem oly finomak mint a mit Balatonból halásznak, de hát a közönség ezt csak akkor veszi észre, mikor az asztalra kerül. Elmondhatjuk tehát, hogy most már a halakkal is történik hamisítás.

— **Erdélyi bank és takarékpénztár részvény társaság** folyó hó 11-én tartotta Kornis Viktor gróf elnökle mellett rendes igazgatótanácsi gyűlést, a melyen az elnökök közül résztvettek: Br. Bánffy Ernő alelnök, gr. Beldi Akos, gr. Beldi Kálmán, dr. Gidófalvy István, dr. Kiss Mór, Sándor József, br. Wesselényi Béla, továbbá az igazgatóság részéről: br. Felitzsch Arthur, Hirschfeld Sándor, Szekula Akos és Lendvay Emil vezérigazgató. Vezérigazgató jelentést tesz a két havi üzletmenetről, mely jelentésből örvendetesen vétük tudomásul a betétállagnak emelkedése, valamint a váltólejárataiban észlelt gyarapodás és végül, hogy a forgalom e két hó alatt 35 millió forintot tett ki, melyet a tavalyival összehasonlítva mintegy 7 millió növekedés konstálható.

— **Ífjabb Hegedűs Sándor**. A kereskedelmi miniszter fia, ífjabb Hegedűs Sándor, most Amerikában jár tanulmányt. Körülbelül egy esztendeje utazgat az újvilágban és mint Hegedűs kereskedelmi miniszter a ma nála tisztelgő Othon-kör küldöttségének elmondotta, még most sem akar hazajönni. Miniszteri tekintélyét, mondotta tréfásan Hegedűs, most először fián fogja kipróbálni. A fiatal Hegedűs ugyanis már vagy két esztendeje a kereskedelmi minisztérium szolgálatában áll mint fizetéstelen mérnök és báró Dániel volt kereskedelmi miniszterrel kapott egyévi szabadságot amerikai útjára. Most folyamodott a miniszterhez szabadságideje meghosszabbításáért. Időközben az apa miniszter lett és megagadta a fia kérését. Sőt kategorikus levelet írt neki, amely ezzel a fenyegetéssel végződik: „Ha rögtön vissza nem térsz, úgy — elcsaplak.” Már most az a kérdés, hogy a fiatal Hegedűs megjé-e a miniszteri fenyegetéstől, vagy meg tudja-e lágyítani a minisztert édes apja jó szívére való hivatkozással?

— **A kalotaszegi varrottások**. A magyar népiarnak erről az érdekes, egészen nemzeti jellegű fajtáról volt vasárnap d. e. felolvasás az Országos Iparégyesület háziipari szakosztályában. Dr. Herich Károlyné olvasta fel Gyarmathy Zsigánának a kalotaszegi varrottás apostolának ismertetését, melynek ez. „A kalotaszegi varrottás eredete és újjászületése”. Nagy és előkelő közönség jelent meg az érdekes előadáson. Megemlékezett Hermann Antalnak ugyanerről a népiarnól írt könyvéről, arról az érdeklődésről, melyet az elhunyt királynéknak ez iránt tansított s az 1835-iki kalotaszegi kiállításról, mely kiváltságos kül- földiek körében nagy tetszéssel találkozott. Ez birta rá, hogy az Erdélyben rejtőző műipart újra föllevenítse. Elmondta, hogy milyen nehezen bírta sok buzditásra rávenni szülővidékének népét, hogy visszatérjen a varrottás készítéséhez. Halálán emlékezett meg József főherceggazságnak meleg érdeklődéséről, hogy a főherceggazságnak táfürdőre villáját csupa kalotaszegi varrottással díszítette. Mária Terézia főherceggazságnak szintén igen kedveli a varrottást és személyesen is elment Kalotaszegre, hogy színről-színre láthassa a vidék

népét. A főhercegnők szobáit leginkább a körtvés, a cserleves, a fonott, a makkos, a szarufás, a bogláros, a tányéros és a kismás nevű régi minták díszítik. E minták haldan az erdélyi uriszláv ágyműelit díszletek és nagyban varrták a fejedelmek „nemes leányai”, az ugynevezett lányok házában. Jól később kezdte ezeknek a varrást a nép. Vikár Béla és a többi etnografus véleményével szemben szülőfalujából vett példával igazolja, hogy a varrottás készítése felülről jött a nép közé és nem megfordítva. Szó a varrottás különböző fajtáiról: az irás utáni munkáról, a fodorvaszorról, mely kizárólag kalotaszegi specialitás. Ez utóbbinak Amerikában is nagy kellendősége van. Elmondja végül, hogyan tanította a kalotaszegi nép kis lányait a fodorvaszon szelvény készítésére és ismereti a varrottásnak az utóbbi időben örvendetes kelendőségét a Kereskedelmi Muzéumnak a terjesztésében való sikereit. A felolvasást lelkesen megtapsolta a közönség.

— **Apagyilkos fiúk**. Zágrábrából írják, hogy Szarajevóban Kovácsovic Musztafa mohamedán lakost, a saját háza pinceszéjében meggyilkolva találtak. A gyilkossággal a tulajdon két fiát gyanúsítják, kiket le is tartóztattak.

— **Eifogott rablók**. Több éven keresztül valami akasztófa cigányok a szabédi iskolai magtárt megrabolták, de a tetteseket kideríteni nem lehetett. Hanem addig jár a korszak a vízre, a mig nyaka szakad. Az idén újabban raboltak s rajta vesztettek.

Tóth Ferencz esendő, Szőlősi nevű társával pusztá gyanura egy sereg cigányt befogott s ügyes cseflugasával őket összevezette s Faraó nemzetsége a valódi tetteseket nemcsak kiadta, hanem ezzel együtt egy nagyobb rablás esete is napfényre került. Ugyanis a múlt év márczius 17-ére virradólag a szabédi unitárius papot kirabolták. A rablók a kamara ablakán behatoltak, onnan minden élelmi szert elemeltek, de azal nem elégedtek meg, hanem az első szobát is kikutatták s onnan a kaszint feltörve, egybekkel együtt a papnak kevés pénzt is elrabolták. Az eset akkor nagy rémületet okozott az egész községben. Annál nagyobb most a megnyugvás, hogy a csendőrk ügyes eljárásukkal a tetteseket kézre kerítették, kik cigányok voltak, s kinczra verve, a falum keresztül, rég megérdemelt helyükre, a dultyiba sétáltatták. A nép nagy elismeréssel van a csendőrk iránt: meg is érdemlik.

— **A kerekék közt**. Borzasztó szerencsétlenség történt a fumei Smith és Meyner-féle papgyárban. Kukulics Anna fiatal munkásleány munkájában nagyon közel talált menni a villamos erővel hajtott óriási gépek hajtószíjához, úgy, hogy annak egyike a szerencsétlen leányt magával ragadta s azután az emeletnyi magasságból óriási erővel a földhöz csapta. A leány csak egyet sikoltott, mikor a szíj elkapta, s mire visszakértül a földre csak egy vézró hústömög fektét a rémült munkatársak előtt. A vizsgálatot azonnal megindították, hogy kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség? kiderült, hogy a leány vizgázatlansága okozta a halálát, mivel többszöri figyelmeztetés daczára mindig nagyon közel ment a gép kerekéhez s így a szükséges elővigyázatot is elmulasztotta.

— **A német császárné ősz hajszálai**. A német császárné nemrégiben néhány fehér szálát fedeztet föl a hajában. Mivel azonban sokkal több volt már a fehér szál, mintsem ki lehetett volna huzgálni, a császárné befestette a haját. Másnap a császárné azonnal észrevette s anélkül, hogy egy szót is szolt volna, egyenesen a császárné öltözőszobájába ment. Itt a cseldek nagy bűmlátára a fiókokat mind kikutatta s miután megtalálta a hajfestőszert tartalmazó üveget, egy a földhöz vágta azt, hogy ezer darabra tört. Nyugodtan visszatért onután a császárnéhoz, a ki persze hiában kereste másnap a hajfestőszeres üveget.

— **Önműködő seprő-gépek**. A gépkocsik gyakorlati használhatósága mindjobban kitűnik. Párisban nemrég nagyszertűen beváltak azok a kísérletek, a melyeket a túzóltóság az automobil-feskedőkkel csinált.

Most maga a város tesz kísérletet, még pedig az önműködő seprő-gépekkel, a melyek jelentékeny kisebb személyzettel tiszser olyan gyorsan végzik az utcaszepést, mint a mostani gépek.

Jótekonyság.

A kolozsvari Polgári Dalegyet f. hó 4-én tartott esélyén felüliztek: Benigni Sámuel elnök. Hevesi József 5—5 frt. Nedorosték János és Vincze István alelnök, Braun Mihály pénztárnok, Lászlóczy Sámuel, Papp Sándor, Szilágyi József, Nagy János kőfaragó, Szathmári Sándor, Kajetán Endre, Hirschfeld Lajos 2—2 frt. Ferenczi Ignác 3 frt. Belánszki Sándor, N. N. Reiner Gusztáv, Szegedi Zoltán, Kerekes János, Kisfaludi Árpád, Németh István, Katona Gergely, Lászlóczy Dániel, Bártfai István, Merza János, Kristóffy Ferencz, Andrásfi Gábor 1—1 frt. Öv. Reich Sámuelné 1 frt. Braun Mihályné 1 frt. Bak Sámuel, Nagy József és Öv. Rác Mihályné 1 frt. egy-egy koronát.

Fogadják úgy a szives adakozók, mint Dr. Ferenczi Alajos ur, ritka élvezetet nyújtott zongora játékaért, valamint Thék Endre budapesti zongora gyáros, saját gyártmányú zongorájának díjjalán átengedését a rendező bizottság legőszintebb köszönetét.

Márczius 2-án a New-York szálloda éttermében tartott házi estély rendezésére, annak tiszta jövedelmeként 183 frt 71 kr jutott a kolozsvari izraelita négyeletnek, a miért ez uton is, mind a rendezőségnek, mind a szives felülizetőknek halás köszönetet mond az egytel elnök.

A „Beocini csemégyvárak” egyesülete, Redlich, Ohrenstein Z. Spitzer — 25 frtot jutott O nagysága Pollák Samu úral a kolozsvari izr. négyeletnek, a miért ez uton is köszönetét és haláját fejezi ki az elnökség.

A középiskolai tanárjelöltek segélyegylete névben halás köszönetet mond dr. Terner Adolf rektor úrnak 25 frt. adományáért és Felhdenfeld Frigyes tanárjelölt úrnak, ki 50 frt-al az egyesület alapító tagja lett.

Az elnökség.

Gazdaság.

Szőlős gazdák figyelmébe!

A földmívelési minisztérium „Utmutatás a szőlő művelésére” ezimen rendkívül érdekes és lézaggpótló hasznos könyvet adott ki, melyben minden szőlő művelésre újra telepítés, szőlőkezezés és perospora elleni védekezésére vonatkozó tudni valók a legjelesebb szakemberek által íratott meg. A könyv 20 nyomtatott íven 262 rajzzal jelent meg, tehát terjedelme is jelzi a fölfelet tárgy részletes kidolgozását. A mi az Erdélyi Pince Egytel bortermelőik szövetkezetének I koronáért kapható, vidékre 65 kr. bélyeg beküldése ellenében bérmentve kúldetik meg. Rendkívül fontossága miatt a művet egyetlen egy szőlős gazda nem nélkülözheti.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításait és sürgöny-leveleit.)

Ki lesz a belügyminiszter.

Budapest, márcz. 14.

Igen megbízható forrás szerint Széll Kálmán a belügyi tárczát Horánszky Nándornak fogja felajánlani.

A pénzügyi bizottságból.

Budapest, márcz. 14.

A képviselőház pénzügyi bizottsága *Falk* Miksa elnökle alatt tartott tegnapi ülésében tárgyalás alá vette s *Szerb* György előadó tüzetes ismertetése után tudomásul vette a honvédelmi miniszternek azokat a jelentéseket, melyek a honvédelmi tárcza költségvetésével együttesen kerülnek a képviselőházban elvitézés alá. Ezek a jelentések a honvédelmi tárcza számadásaira, a kalocsai nevelő és képzőintézetekben magyar állami alapítványi helyeken levő ifjakra, a Ludovica-Academia állapotára, a közös hádseregéből a honvédséghez történt tiszti áthelyezésekre s a hadmentességi díjalap állandakára vonatkoznak.

Elnök bejelentette, hogy *Pulszky* Ágost elutazván, a kereskedelmi tárcza költségvetésének előadásánál *Neményi* Ambrus fogja őt helyettesíteni.

Ezzel az ülés véget ért.

Ítélet.

Brassó, márcz. 14.

A hétfalusi katona szabadtók ügyében a törvényszék tegnap délután hirdette ki az ítéletet.

Henter Gábor főszolgabíró, Russ János és Seewald Ferencz jegyzőket, Szász András bírót felmentette.

Sipos János jegyzőt 3 évi fegyházra, 5 évi hivatal vesztésre, Frates Toma oláh papot 3 óra, Domokos István jegyzőt egy évre, Urdea György oláh papot hat hétre, Forin Mihályt 3 évre, a többi 17 vádlottat pedig 2—3 hétre ítélte.

Szerencsétlenség.

Budapest, márcz. 14.

Grázból sürgönyzik, hogy egy szikla robbantásával nagymennyiségű dinamit előbb félrobbant, mint kellett volna.

Három embert a légből röpített, 13 megsebesült.

A Tiszák nem mennek Váradra.

Budapest, márcz. 14.

Több lap azt a hírt hozta, hogy a Tiszák lemennek az e hó 15-én tartandó vármegyei közgyűlésre s ott politikai nyilatkozatokat fognak tenni.

Illetékes helyről most azt jelentik, hogy a Tiszák nem mennek Váradra.

Wlassics a Nemzeti Színház klasszikus előadásáról.

Budapest, márcz. 14.

A Nemzeti Színház klasszikus előadásai iránt *Keglevich* István gróf a kultuszminiszterhez fölterjesztést intézett, kérve, hogy ez előadásoknak a középiskolákban propagálásait, s illetőleg azokra a jegyek elárusítását engedje meg. E fölterjesztésre *Wlassics* Gyula kultuszminiszter az engedélyt nemcsak, hogy megadta, de leiratában még a következőket is írja: „Ezen az ifjuság nevelésének nemes feladata megoldását oly nagy mértékben támogató üdvös intézkedésért fogadják Nagyméltóságod és Nagyméltóságod ut-

ján a Nemzeti Színház Igazgatósága is őszinte köszönetemet.”

Ugyan e tárgyban a fővárosi tankerületi kir. főigazgatóhoz *Erdődi* Bélához is intézett a kultuszminiszter egy levelet, melyben többek között a következőket mondja:

Fölösleges bővebben fejtegetnem, hogy mekkora képző hatással teend ifjainkra a szünművelés remekműveinek szép, szabatos előadásban leendő megelevenítése, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy az összes művészetek közt, a melyek hivatva vannak társadalmunknak a mai realistikus irányzatát közepet a humanizmusnak menedékhelyet nyújtani, a kedélyre gyakorolt hatás intenzivitása és maradárdósága tekintetében nincs a szünművészethez fogható és a mely iránt az ember, főleg pedig az ifju kedély fogékonyabb volna. A szórakozás és könnyen tanulás mellett mennyire fog fejlődni az ifjuság műilése és műbecslő képessége és hajlama főleg — és ez kívánatos is — ha valamelyik kitűnőbb aestheticusunk fogja a kitűzött darabot az előadást megelőzőleg széptanilag taglalni és méltatni.

Országgyűlés.

Budapest, márcz. 14.

A képviselőház mai ülésén folytatták a költségvetés tárgyalását.

Páder Rezső néppárti félolvasó után Kossuth Ferencz kijelentette, hogy a vám és kereskedelmi jogainkat csakis a Széll Kálmán segítségével védhettük meg.

Azt is csak jogilag.

Helyesli a nemzeti párt beolvasását, bár nem hiszi, hogy céljukat elérik.

Igen hamar meg fognak győződni ugyanis arról, hogy a 67-es alapon az államot most nem lehet fejleszteni.

Bizik, hogy a függetlenségiok zászlója idővel diadalra fog jutni.

Nagy érdeklődés mellett állott most fel szólásra Apponyi Albert gróf.

Elmondta, hogy Széll Kálmán megvalósította a nemzeti párt programját.

Megszűnt az ok külön lenni s ennél fogva bementek a szabadelvű pártba, anélkül, hogy külön szövetséget akarnának alkotni.

Általános helyeslés.

Együtt akarnak dolgozni, mert nem tudni, mit hoz a jövő.

Apponyi után Buzáth, majd Lukács miniszter jelentette ki, hogy ischli klauszula nincs.

Beismerte azonban, hogy augusztusban az volt a megállapodás, hogy az ideiglenes állapot mindaddig fenn tartatik, míg a törvényhozás másképp nem intézkedik.

Ezzel rosszat nem akart, sajnálja, ha félreértették.

Mezőssy Béla temperamentumos beszédet tartott a költségvetés ellen.

Kossuth indítványára nem lesz ülés.

Márczius 15 és a főpolgármester.

Budapest, márcz. 14.

Nagy megbortránkozást kelt, hogy Bpest főpolgármestere holnapra rendes közgyűlést hívott össze.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Több rendbeli olyan eset jutott tudomásomra, hogy velem sommi néven nevezendő összeköttetésben nem álló kereskedők gazdasági és egyéb magféléket, különösen répmagvakat mint Mautner-féle magvakat hoznak forgalomba.

Emiatt kötelességemnek tartom, egyrészt a gádzközönség tájékoztatásául, másrészt a magyarszükségetek néiam bevasárló kereskedők érdekeinek megvédéséül kijelenteni, hogy a vidéki ismételőknél csak azon gazdasági és kerti magvak tekinthetők valóban cözegmentől származóknak, melyek vagy

az én olomzárómmal

vagy egy

álló medvét jelképző

törvényszéklileg bejegyzett védjeggyel, vagy mindkettővel ellátott zacskókban vagy zsákokban vannak.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari szállító magyarkereskedés

Budapest, VI., Andrásy-ut 23. sz.

